

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

.....
Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή συνεκφορές:

scelus	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
nihil	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
gratius	: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος
durius	: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος
militibus	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
quodam die	: τη δοτική ενικού αριθμού της συνεκφοράς
aliquis	: την αφαιρετική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
postero	: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
quo	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
somno	: την κλητική ενικού αριθμού
sibi	: τη γενική πληθυντικού αριθμού του β' προσώπου (να γράψετε και τους δύο τύπους)

admiratio	: την αιτιατική ενικού αριθμού
magna	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού, στο ουδέτερο γένος, στον συγκριτικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

noli	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
sit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα
est adfectus	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
possit	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
videbatur	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή
monitum esse	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην άλλη φωνή
fugit	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική παρακειμένου της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
perisse	: τη δοτική γερονδίου
credita est	: το απαρέμφατο παρακειμένου στην άλλη φωνή
inventam esse	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα στην άλλη φωνή
praecepit	: τη μετοχή ενεστώτα στη γενική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους
emitteret	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
dixit	: το γερονδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους
introrupisset	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή
orta est	: τη μετοχή μέλλοντα στην ονομαστική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ1α. «**ut nihil ei . . . fugitivi**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ1β. «**servi**», «**gratius**», «**fugitivi**», «**suum**», «**reverti**», «**a servo**»: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των τύπων.

Μονάδες 6

- Γ1γ. «**perisse**»: να βρείτε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδα 1).

Μονάδες 2

- Γ1δ. «**ut (is) eam postero die repente in eum locum emitteret**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 3

- Γ2α. «**quod imperandum militibus esset**»: να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με **debeo**+απαρέμφατο (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική).

Μονάδες 4

- Γ2β. «**praecepit ut...futurus esset**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

- Γ2γ. «**admissis amicis**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό/διηγηματικό σύνδεσμο **cum**.

Μονάδες 3

- Γ2δ. «**Si quid durius ei videbatur, a cerva sese monitum esse praedicabat**»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν (μονάδες 2) και υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

.....
Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή συνεκφορές:

scelus	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
nihil	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
gratius	: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος
durius	: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος
militibus	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
quodam die	: τη δοτική ενικού αριθμού της συνεκφοράς
aliquis	: την αφαιρετική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
postero	: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
quo	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
somno	: την κλητική ενικού αριθμού
sibi	: τη γενική πληθυντικού αριθμού του β' προσώπου (να γράψετε και τους δύο τύπους)

admiratio	: την αιτιατική ενικού αριθμού
magna	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού, στο ουδέτερο γένος, στον συγκριτικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

noli	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
sit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα
est adfectus	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
possit	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
videbatur	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή
monitum esse	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην άλλη φωνή
fugit	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική παρακειμένου της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
perisse	: τη δοτική γερονδίου
credita est	: το απαρέμφατο παρακειμένου στην άλλη φωνή
inventam esse	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα στην άλλη φωνή
praecepit	: τη μετοχή ενεστώτα στη γενική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους
emitteret	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
dixit	: το γερονδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους
introrupisset	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή
orta est	: τη μετοχή μέλλοντα στην ονομαστική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ1α. «**ut nihil ei. . .fugitivi**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ1β. «**servi**», «**gratius**», «**fugitivi**», «**suum**», «**reverti**», «**a servo**»: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των τύπων.

Μονάδες 6

Γ1γ. «**Si quid durius ei videbatur, a cerva sese monitum esse praedicabat**»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν (μονάδες 2) και υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ1δ. «**quam recuperatio**»: να διατυπώσετε με τον άλλο τρόπο τη σύγκριση.

Μονάδα 1

Γ2α. «**quantum homo sit**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση (μονάδα 1) καθώς και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 5

Γ2β. «**Noli spectare**»: να διατυπώσετε την απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2γ. «**admissis amicis**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό/διηγηματικό σύνδεσμο **cum** (μονάδες 3) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 5

Γ2δ. «**ut (is) eam postero die repente in eum locum emitteret**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdidi». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

insidiatōribus	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cui	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
caedis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
se	: τη δοτική του ενικού αριθμού στο α' πρόσωπο
quodam	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
praecocem	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
sui	: τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο
nullam	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

- B1β.** **proximum**: να γράψετε το αρσενικό γένος στην ίδια πτώση και ίδιο αριθμό στον συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1) και, στη συνέχεια, να σχηματίσετε το επίρρημα στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).
satis: να γράψετε το συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1).

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Exclūsus	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
recesserat	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
exterritus	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
prorepsit	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
abdidit	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
attulit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
ostendensque	:	τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
decerptam esse	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
venit	:	την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** **perdidi**: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

- Γ1α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **Caligulae, cui, se, die, decerptam esse, ex arbore, recentem, salutatiōnum, corvo, quanti.**

Μονάδες 5

- Γ1β.** «**Cato attulit [...] ficum praecocem**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

- Γ1γ.** **in curiam**: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

domi: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

- Γ1δ.** «**Ad haec verba Augustus risit**»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Μονάδες 4

- Γ2α.** **praetenta, ostendensque, auditā**: να γράψετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζουν οι μετοχές.

Μονάδες 3

- Γ2β.** Αφού καταγράψετε (μονάδες 4), να αναγνωρίσετε (μονάδες 4) το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 4).

Μονάδες 12

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1. Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ωρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdidi». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

insidiatōribus	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cui	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
caedis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
se	: τη δοτική του ενικού αριθμού στο α' πρόσωπο
quodam	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
praecocem	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
sui	: τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο
nullam	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

- B1β.** **proximum:** να γράψετε το αρσενικό γένος στην ίδια πτώση και ίδιο αριθμό στον συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1) και, στη συνέχεια, να σχηματίσετε το επίρρημα στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).
satis: να γράψετε το συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1).

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Exclūsus	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
recesserat	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
exterritus	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
prorepsit	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
abdidit	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
attulit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
ostendensque	:	τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
decerptam esse	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
venit	:	την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** **perdidi:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

- Γ1α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **Caligulae, cui, se, die, decerptam esse** (το πρώτο στο κείμενο), **ex arbore, recentem, salutatiōnum, corvo, quanti.**

Μονάδες 5

- Γ1β.** «**Cato attulit [...] ficum praecocem**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

- Γ1γ.** **in curiam:** να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.
domi: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

- Γ1δ.** «**Ad haec verba Augustus risit**»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Μονάδες 4

- Γ2α.** **vela praetenta, ficum praecocem:** να μετατρέψετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 4

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- Γ2β.** Αφού καταγράψετε, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 4

- Γ2γ.** **exclūsus**: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *postquam* (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 2

exterritus: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, ώστε να εκφράζεται αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

Μονάδες 2

auditā: να αναγνωρίσετε τη μετοχή ως προς το είδος της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζει αυτή (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε ισοδύναμη πρόταση με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ